

Katowice, dnia 7 listopada 2024 r.

INFORMACJA Nr 41/2024/EW

o niebezpiecznym zdarzeniu - osuwisku - do którego doszło w dniu 17 sierpnia 2024 r. około godziny 9⁰⁰, w zakładzie górniczym „Tłumaczów-Wschód” w Tłumaczowie, gmina Radków, powiat kłodzki, województwo dolnośląskie, należącym do Przedsiębiorcy REGNARS Sp. z o.o. z siedzibą w Zielonej Górze.

Do niebezpiecznego zdarzenia doszło w dniu 17 sierpnia 2024 r. około godziny 9⁰⁰, w obrębie dwóch pięter złożowych budujących południowo-wschodnie zbocze wyrobiska górniczego.

Złoże melafiru „Tłumaczów-Wschód” położone jest w południowo-wschodniej części północno-wschodniego skrzydła niecki śródsudeckiej. Wschodnie tego skrzydła, mające na ogół regularny przebieg NW-SE, są w rejonie Tłumaczowa wygięte sinusoidalnie. Zaburzenie przebiegu tych warstw spowodowane jest prawdopodobnie lokalnymi elewacjami podłoża lub zrębowym wyniesieniem. Morfologia obszaru złoża jest zróżnicowana i obejmuje dwa bezimienne wzgórza, których zbocza opadają stromo w kierunku południowym i bardzo łagodnie w kierunku północnym. Wzgórza oddzielone są niewielką przełęczą i rozciągają się niemal równoleżnikowo, odzwierciedlając w morfologii formę intruzji melafirowej. Melafiry występujące w niecce tworzą pokrywę zapadającą pod kątem 15-20° w kierunku północnym. Pokrywa ta na wychodni, stanowiącej południową granicę złoża, nie tworzy regularnej formy i stanowi ekstruzję powstałe wśród pokładów iłotupków, mułowców i podścielających je piaskowców. Miąższość złoża jest zmienna i rośnie w kierunku północnym, w którym osiąga wartość 67,9 m, zaś w kierunku południowym, ku wychodni, gwałtownie maleje i spada do około 5 m.

Eksploatacja złoża prowadzona była sposobem odkrywkowym, wyrobiskiem stokowo-względny, systemem ścianowym z równoległym postępowaniem frontu ścianowego na poszczególnych poziomach, przy użyciu materiałów wybuchowych. Przed zdarzeniem wyrobisko rozcięte było na cztery piętra eksploatacyjne o wysokości nominalnej 15 m, z których górne piętro, ze względu na morfologię terenu, zanikało w rejonie objętym skutkami osuwiska, natomiast piętro najniższe było dopiero we wczesnej fazie rozwijania. Kierownik ruchu zakładu górniczego zaliczył całą przestrzeń zawierającą docelowy zakres wyrobiska i zwałowiska do I stopnia zagrożenia osuwiskowego.

W dniu 17 sierpnia 2024 r. około godziny 9⁰⁰ sztygar zmianowy nadzorujący prowadzenie ruchu na zmianie roboczej stwierdził osunięcie się mas skalnych w obrębie dwóch pięter złożowych budujących południowo-wschodnie zbocze wyrobiska górniczego, tj. pomiędzy rzędnymi +405 m a +435 m. Powiadomiony o zdarzeniu KRZG polecił wyłączyć z ruchu rejon objęty skutkami osuwiska poprzez wygrodzenie go nadgabarytami i oznakowanie tablicami ostrzegawczymi. W dniu zdarzenia w tym rejonie nie prowadzono żadnych robót. Żaden z pracowników nie przebywał w strefie zagrożenia ani nie uległ wypadkowi.

Dyrektor OUG we Wrocławiu został powiadomiony o zdarzeniu w dniu 20 sierpnia 2024 r. o godzinie 15⁰⁷. Podczas oględzin przeprowadzonych w dniu 21 sierpnia 2024 r. stwierdzono osunięcie się dwóch pięter złożowych +405 m/+420 m i +420 m/+435 m, zbudowanych z melafiru na poziom +405 m oraz częściowo na poz. +390 m. Stwierdzono, że górna krawędź niecki osuwiskowej nie wykroczyła poza granicę obszaru górniczego. Część piętra +405/+420 m nie uległa rozkruszeniu, natomiast przemieściła się po poziomie +405 m. Poza południowo-wschodnią krawędzią wyrobiska górniczego, gdzie teren gwałtownie zapada w kierunku wschodnim, zaobserwowano pęknięcia i liczne szczeliny w gruncie o szerokości dochodzącej do 5 m, wskazujące na możliwość powiększenia się niecki osuwiskowej. Zasięg spękań przekroczył granice własności przedsiębiorcy oraz zakres eksploatacji ustalony w zatwierdzonym planie ruchu maksymalnie o około 18 m. Rejon od strony południowo-wschodniej został zabezpieczony poprzez wygrodzenie taśmą ostrzegawczą i tablicą ostrzegawczą. Ponadto poziomy eksploatacyjne zostały wygrodzone nadgabarytami uniemożliwiającymi wjazd na nie od strony południowej. W obrębie osuwiska nie stwierdzono wypływów wody ze skarp. Na koluwium osuwiskowym znajdowały się połamane lub przewrócone drzewa. Na poziomie +390 m zalegał urobek z usypu po odstrzale wykonanym w obrębie piętra eksploatacyjnego +405 m/ +390 m. Masy skalne z powstałego osuwiska weszły w bezpośredni kontakt z urobkiem z usypu.

Przyczyną niebezpiecznego zdarzenia - osuwiska była utrata stateczności skarp ukształtowanych w melafirze na kontakcie z podścielającymi je łupkami.

Do zdarzenia mogły przyczynić się:

- przerwanie kontaktu melafir - łupek ilasty na poz. +390 m +405 m,
- pozostawienie zbyt małego bloku oporowego z melafiru,- przekroczenie zakresu robót,
- wykonywanie robót strzałowych w dniu 12.08.2024 r. pomimo wcześniejszego ujawnienia się szczelin w zboczu południowo - wschodnim,
- zróżnicowana budowa geologiczna złoża, silne spękanie górotworze względu na obecność spękań ociosowych,

W związku z niebezpiecznym zdarzeniem Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego we Wrocławiu wstrzymał ruch zakładu górniczego „Tłumaczów-Wschód”, w części dotyczącej odcinka zbocza południowo-wschodniego wyrobiska górniczego, w rejonie otworów geologicznych nr 42, 12/C oraz 11, objętego skutkami osuwiska oraz usypu urobku po odstrzale nr 146/2024 z 19.08.2024 r. w obrębie piętra eksploatacyjnego +405 m/ +390 m; za wyjątkiem prac niezbędnych dla przeciwdziałania rozwojowi procesu osuwiskowego, na zasadach określonych przez kierownika ruchu zakładu górniczego i zaopiniowanych przez zespół do rozpoznawania i zapobiegania zagrożeniom, do czasu:

1. Ustalenia przez kierownika ruchu zakładu górniczego sposobu prowadzenia bieżących pomiarów i kontroli zagrożenia.
2. Stwierdzenia przez służbę mierniczo-geologiczną ustabilizowania się procesu osuwiskowego na podstawie powyższego monitoringu zagrożenia.
3. Ustalenia przez kierownika ruchu zakładu górniczego bezpiecznych zasad i rygorów usunięcia skutków oraz ewentualnego dalszego prowadzenia robót górniczych w przedmiotowym rejonie, na podstawie opinii niezależnego eksperta

z zakresu geotechniki oraz pozytywnie zaopiniowanych przez zespół do rozpoznawania i zapobiegania zagrożeniom.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG we Wrocławiu.